

GAZDASÁGI ÁGAK, ÁGAZATOK, SZEKTOROK

A gazdasági tevékenység

- A gazdaság **szereplői** (háztartások, vállalatok, állam, külföld) különböző gazdasági **tevékenységet** végeznek.
- A gazdasági **tevékenység jellegét** meghatározzák:
 - az előállított termékek és szolgáltatások,
 - azok felhasználási célja,
 - a termelési technológia.

A gazdasági tevékenységek rendszere

Gazdasági ágazatok /ágak

- Mezőgazdaság
- Ipar
- Szolgáltatások

Gazdasági szektorok *tevékenység* szerint

- Primer
- Szekunder
- Tercier
- Kvaterner
 - (Kvinális)

Gazdasági szektorok *gazdasági szereplők* szerint

- Háztartások
- Vállalkozások
- Állam
- Külföld

Gazdasági ágazat/ág

Az anyagi javak és szolgáltatások előállításával összefüggő tevékenységek legnagyobb hagyományos területei:

- mezőgazdaság,
- ipar,
- szolgáltatások.

Nyelvtani szempontból: ágazat (lásd övezet)

KSH – TEÁOR: nemzetgazdasági ág

KSH - TEÁOR

Kód	Megnevezés
A	MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT
B	BÁNYÁSZAT, KŐFEJTÉS
C	FELDOLGOZÓIPAR
D	VILLAMOSENERGIA-, GÁZ-, GŐZELLÁTÁS, LÉGKONDITIONÁLÁS
E	VÍZELLÁTÁS; SZENNYVÍZ GYŰJTÉSE, KEZELÉSE, HULLADÉKGAZDÁLKODÁS, SZENNYEZŐDÉSMENTESÍTÉS
F	ÉPÍTŐIPAR
G	KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS
H	SZÁLLÍTÁS, RAKTÁROZÁS
I	SZÁLLÁSHELY-SZOLGÁLTATÁS, VENDÉGLÁTÁS
J	INFORMÁCIÓ, KOMMUNIKÁCIÓ
K	PÉNZÜGYI, BIZTOSÍTÁSI TEVÉKENYSÉG
L	INGATLANÜGYLETEK
M	SZAKMAI, TUDOMÁNYOS, MŰSZAKI TEVÉKENYSÉG
N	ADMINISZTRATÍV ÉS SZOLGÁLTATÁST TÁMOGATÓ TEVÉKENYSÉG
O	KÖZIGAZGATÁS, VÉDELEM; KÖTELEZŐ TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS
P	OKTATÁS
Q	HUMÁN-EGÉSZSÉGÜGYI, SZOCIÁLIS ELLÁTÁS
R	MŰVÉSZET, SZÓRAKOZTATÁS, SZABAD IDŐ
S	EGYÉB SZOLGÁLTATÁS
T	HÁZTARTÁS MUNKAADÓI TEVÉKENYSÉGE; TERMÉK ELŐÁLLÍTÁSA, SZOLGÁLTATÁS VÉGZÉSE SAJÁT FOGYASZTÁSRA
U	TERÜLETEN KÍVÜLI SZERVEZET

Kód	Megnevezés
A	MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT (ág)
01	Növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások (ágazat)
011	Nem évelő növény termesztése (alágazat)
0111	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése
0112	Rizstermesztés (szakágazat)
0113	Zöldségféle, dinnye, gyökér-, gumósnövény termesztése
0114	Cukornádtermesztés
0115	Dohánytermesztés
0116	Rostnövénytermesztés
0119	Egyéb, nem évelő növény termesztése
012	Évelő növény termesztése
0121	Szőlőtermesztés
0122	Trópusi gyümölcs termesztése
0123	Citrusféle termesztése
0124	Almatermésű, csonthéjas termesztése
0125	Egyéb gyümölcs, héjastermésű termesztése
0126	Olajtartalmú gyümölcs termesztése
0127	Italgyártási növény termesztése
0128	Fűszer-, aroma-, narkotikus, gyógynövény termesztése
0129	Egyéb évelő növény termesztése
013	Növényi szaporítóanyag termesztése
0130	Növényi szaporítóanyag termesztése
014	Állattenyésztés
0141	Tejhasznú szarvasmarha tenyésztése
0142	Egyéb szarvasmarha tenyésztése
0143	Ló, lóféle tenyésztése

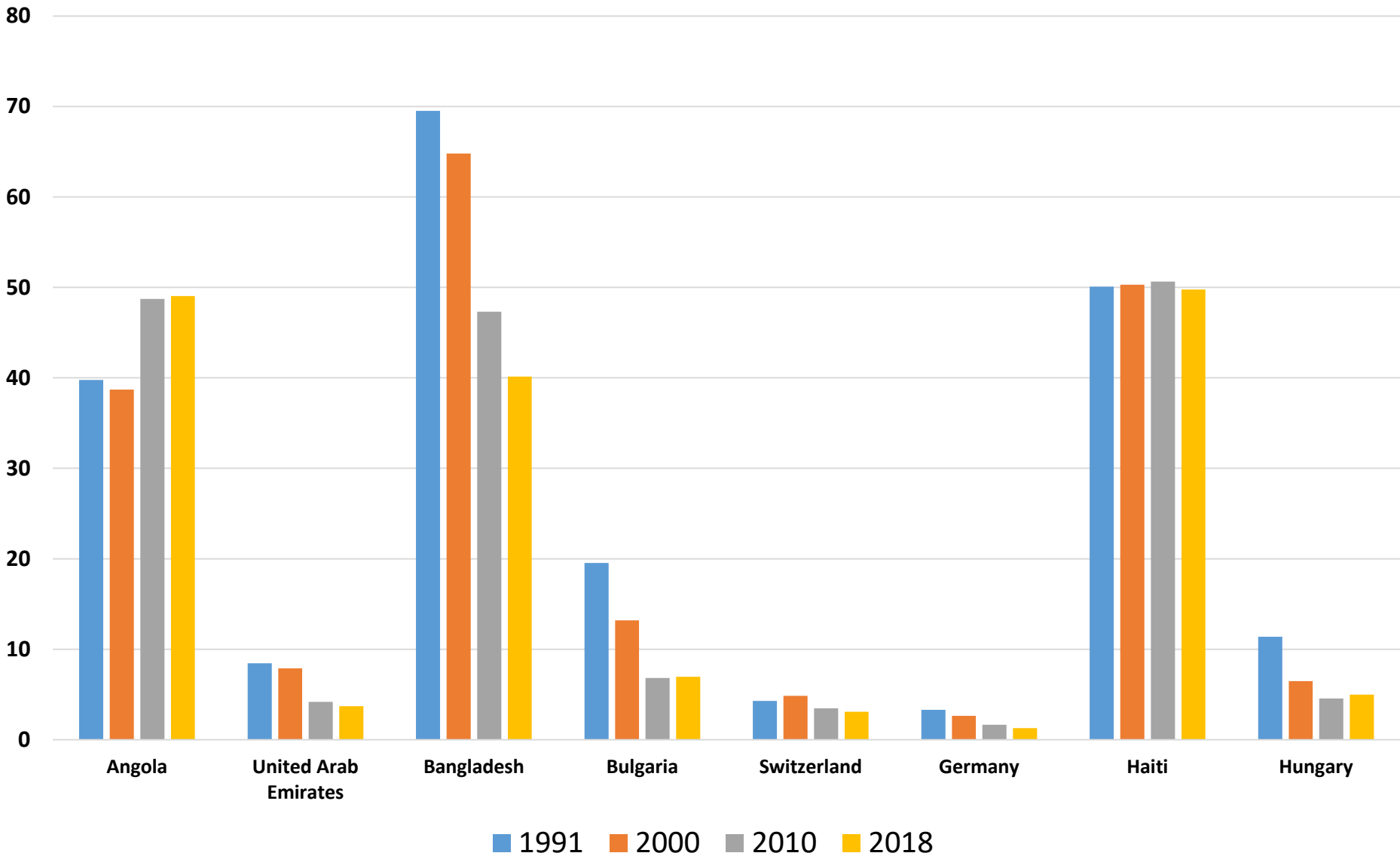
Gazdasági szektor

- **Földrajzi értelemben:** a gazdasági életben hasonló szerepkört betöltő tevékenységcsoport:
- primer (mezőgazdaság, bányászat) → nyersanyag,
- szekunder (ipar) → gyártás,
- terciér (szolgáltatás),
- kvaterner (kutatás-fejlesztés-innováció),
- kvinális (legmagasabb szintű döntéshozatal).

1. Primer szektor

- Közvetlenül a természetben található javakat munkálják meg → nyersanyag:
- mezőgazdaság,
- halászat,
- erdőgazdálkodás,
- bányászat,
- kitermelő ipar.

A foglalkoztatottak aránya a mezőgazdaságban

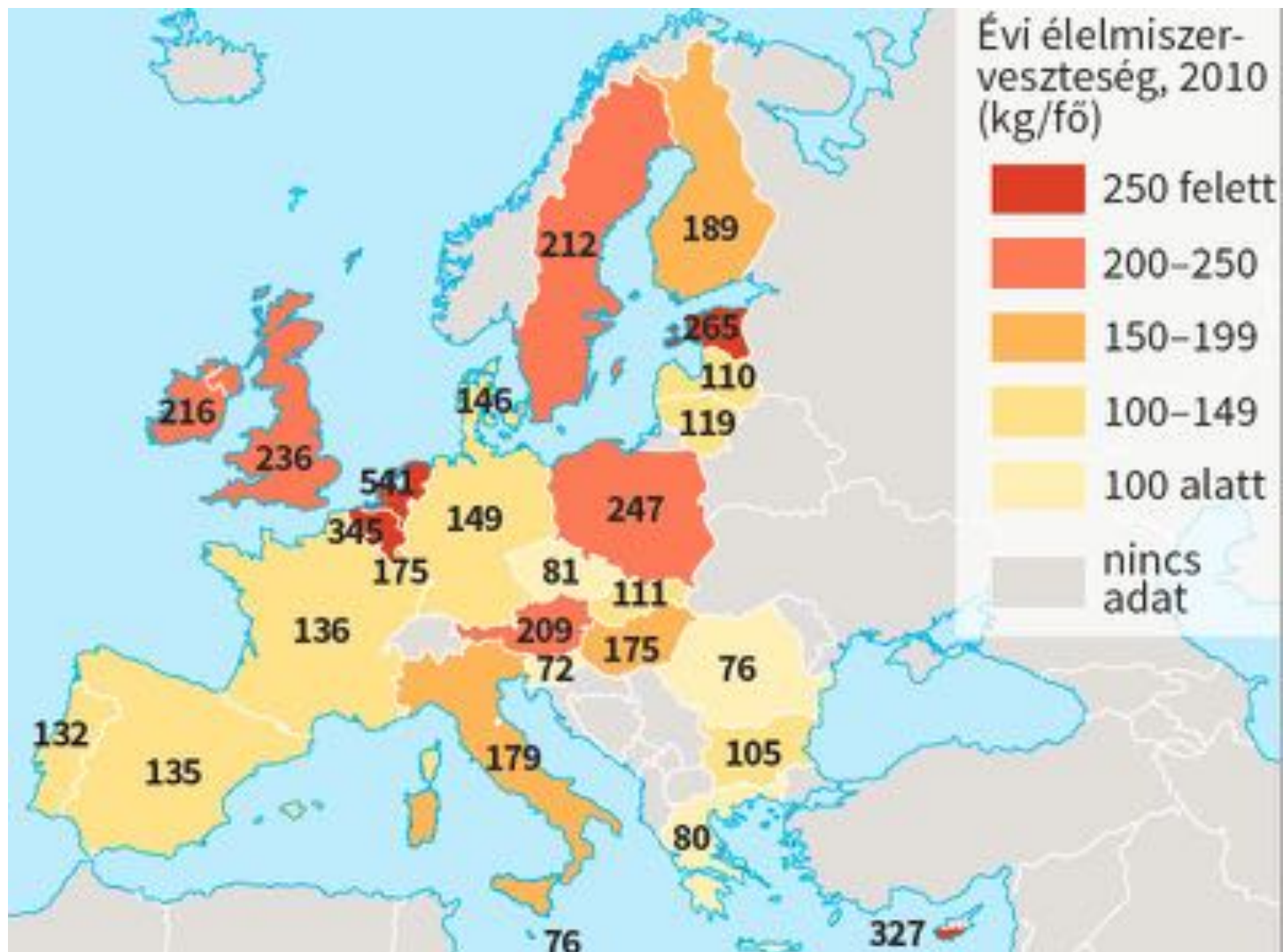
Módszertani lehetőségek

Módszertani lehetőségek

Módszertani lehetőségek

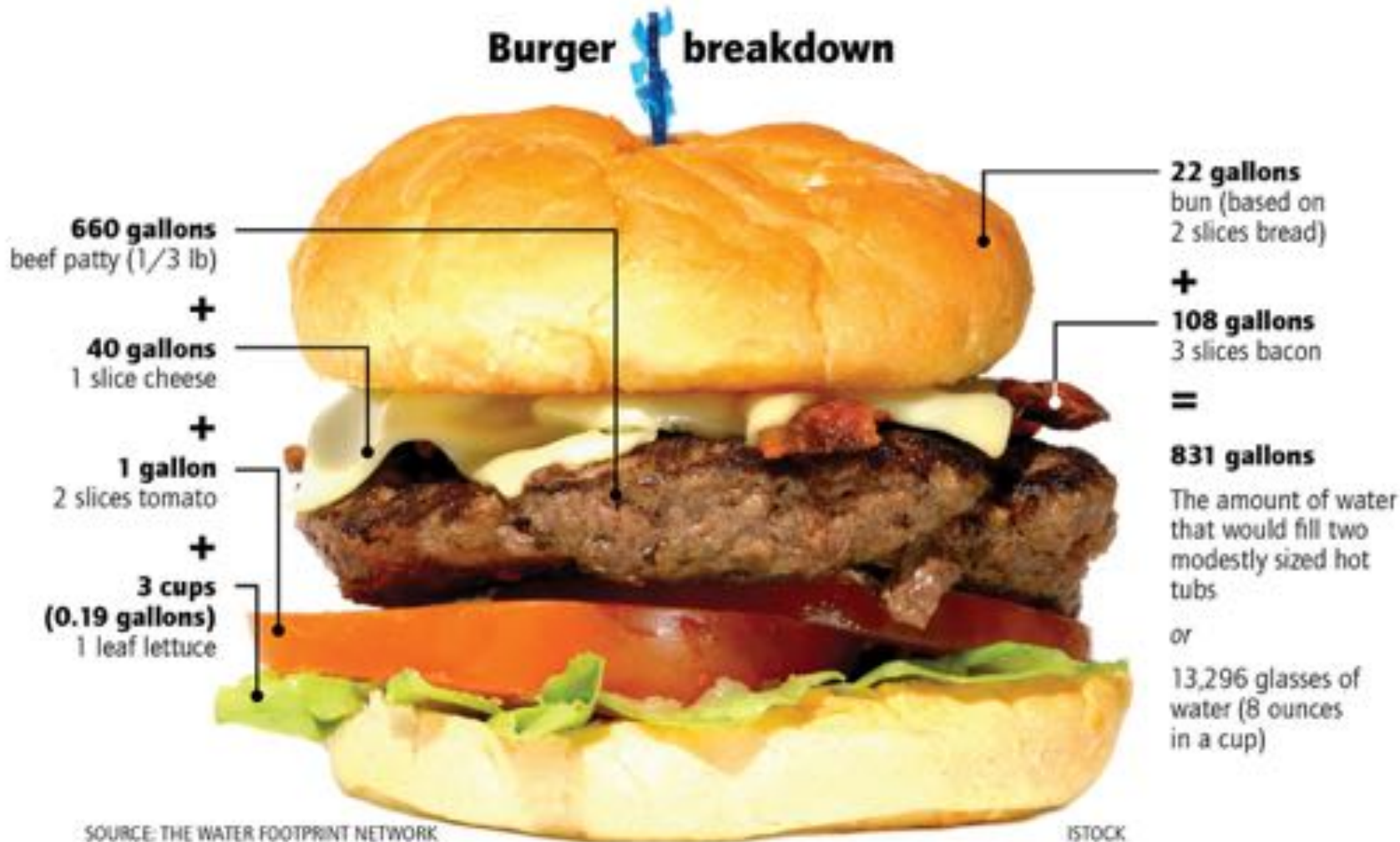
2. Szekunder szektor

- A természetből származó javak megmunkálásával foglalkoznak → gyártás:
- nehézipar,
- feldolgozóipar,
- építőipar.

Módszertani lehetőségek

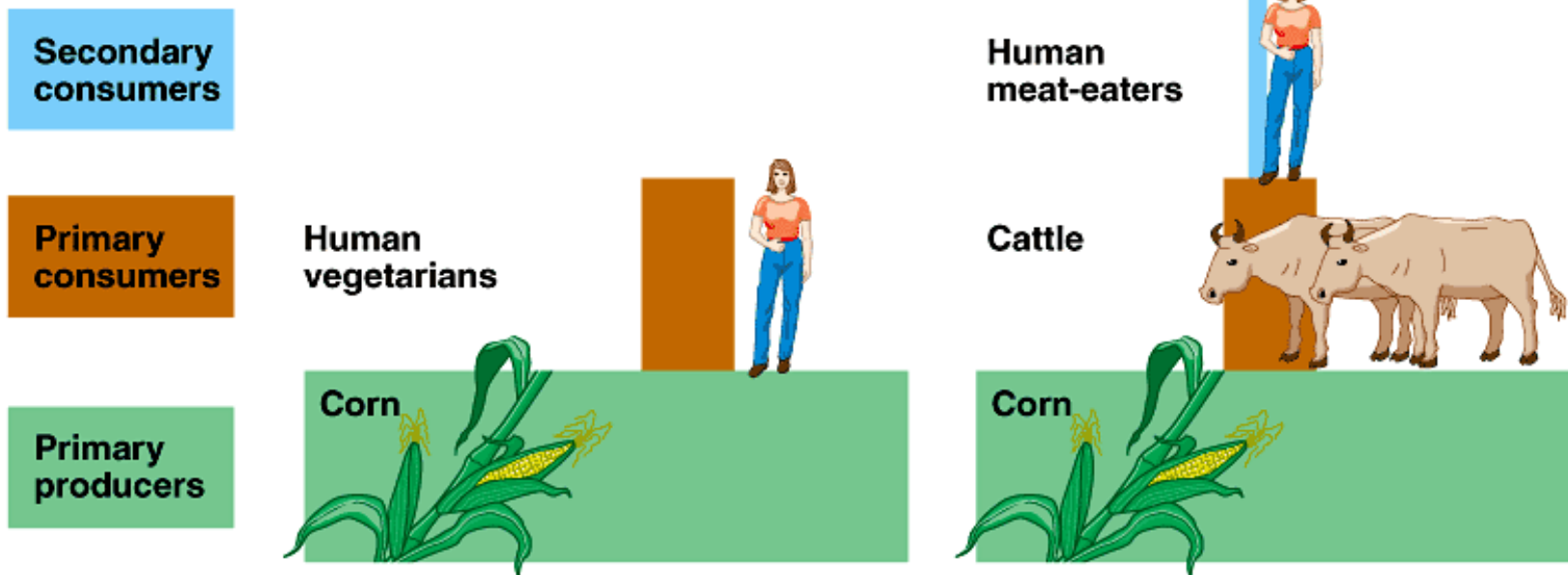

Módszertani lehetőségek

Módszertani lehetőségek

Trophic level

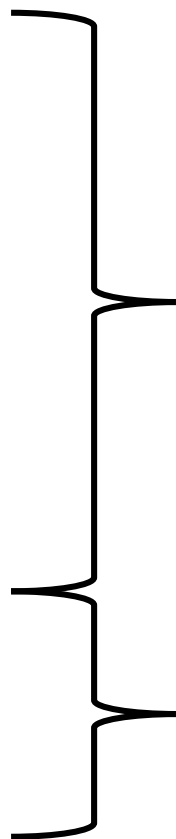

3. Tercier szektor

- **Korábban:** termelése, értékesítése és fogyasztása **térben és időben nem különül el** egymástól (pl. étterem, posta, utazás)
- **Ma** a szolgáltatások jelentős része termékként viselkedik → a szolgáltatások tárolhatók (pl. információ, online vásárlás), **térben és időben elkülönülnek**

3. Tercier szektor

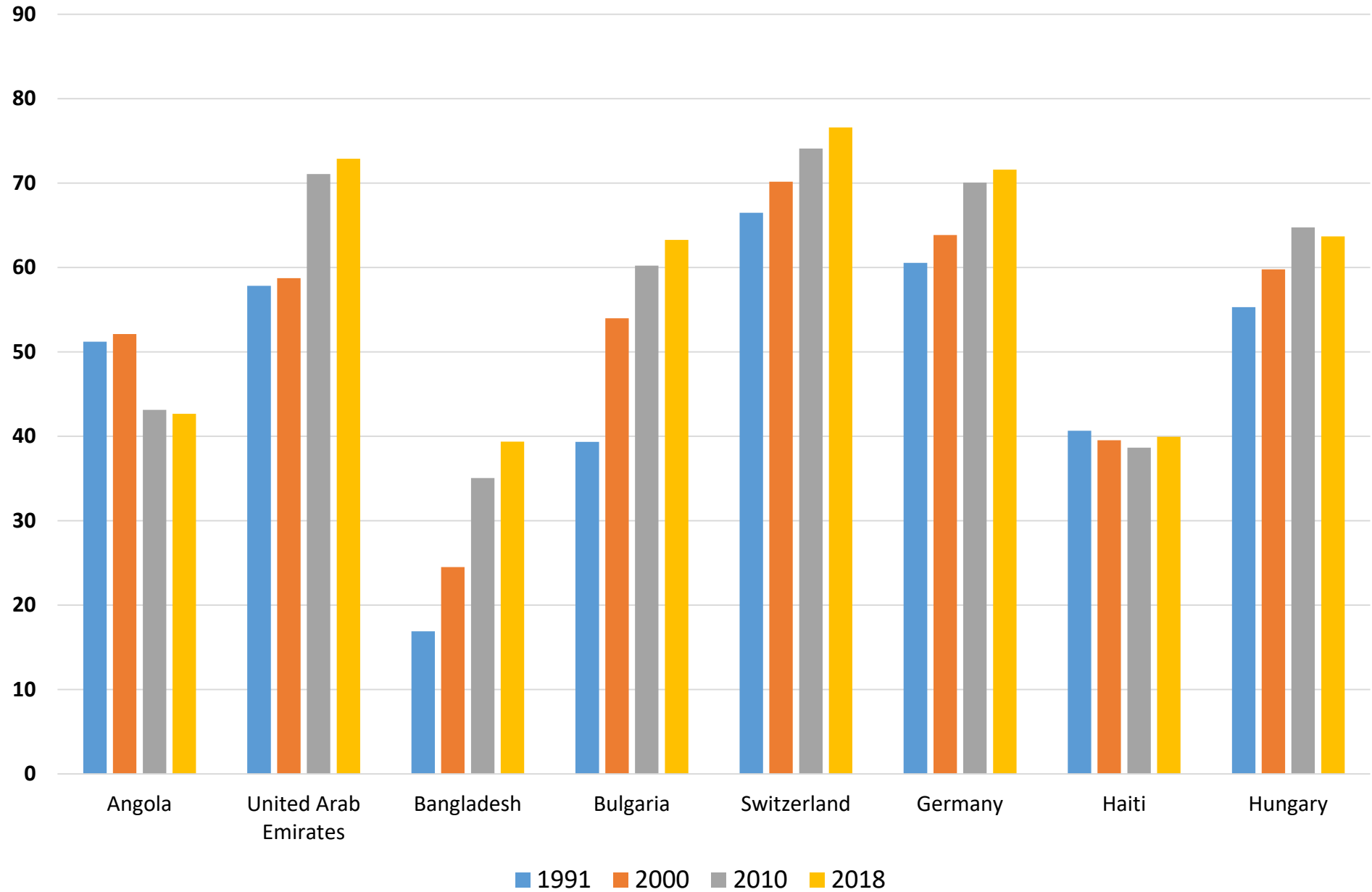
- Energiaszolgáltatás
- Szállítás, közlekedés
- Távközlés, kommunikáció
- Média
- Bank és biztosítás
- Kereskedelem
- Turizmus
- Oktatás
- Egészségügyi ellátás
- Biztonság, védelem

anyagi

nem anyagi

A foglalkoztatottak aránya a szolgáltatásokban

Az e-kereskedelem forgalma
(milliárd euró)

Nyugat-Európa	252,9
Közép-Európa	89,5
Dél-Európa	50,6
Észak-Európa	37,6
Kelet- és Délkelet-Európa	24,8

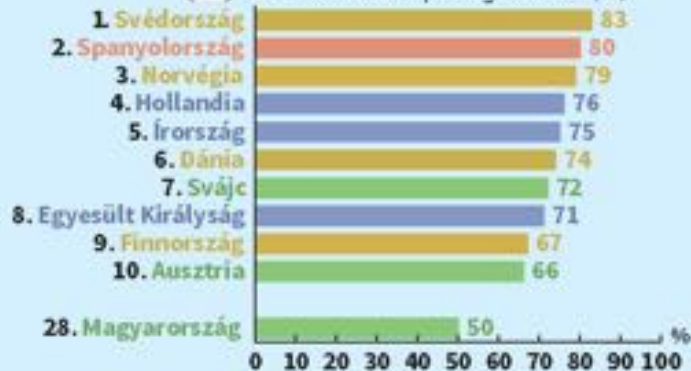

2,5 millió munkahely létrejött
közvetlenül vagy közvetve
az online kereskedelem jóvoltából

4,2 milliárd darab csomag kiszállítása

Okostelefon használók aránya
a 16 év feletti népesség körében (%)

Európa

Magyarország

15 év feletti népesség

internethasználók

e-vásárlók

az e-kereskedelem részesedése
a kiskereskedelemből

Az 1 főre jutó e-kereskedelmi forgalom
(euró)

A közösségi oldalakat használók aránya
a 15 év feletti népesség körében (%)

Turizmus, túlturistásodás

○ turistakibocsátó térségek

→ az idegenforgalmi célú utazások fő irányjai

■ népszerű turisztikai célterületek

○ az idegenforgalom hagyományos térségei

100
0
■ idegenforgalmi bevételek 2015-ben (milliárd dollár)

Velence visszavág a turistáknak

Formák: **7/2018. évi**
2020. január 03. 10:08

NYOMTATÁS

Az önkormányzat rendelkezése értelmében akár 10 eurós díjat kell fizetni azoknak a turistáknak, akik csak egyetlen napra érkeznek a városba.

Eidre megmondta, hogy minden szét fog esni | Komoly fenyegetést kapott Magyarország a nemzetközi | Egyetlen ország van az EU-ban, ahol stabilan csökken a dollár

Belépőt szedhetnek a Velence belvárosába látogató turistáktól

Egy autót akart megállítani, de egy gyalogost talált el a román rendőr

Edinburgh-nak elege lett a turistákból, megadóztatják az ágazatot

EF 2019. 02. 08. 10:15 **Átlag: 20°C**

Turisztikai adót vezet be Edinburgh, elsőként Nagy-Britannia városai közül, hogy megpróbálja jobban kezelni a látogatók számának növekedésével járó hatásokat - írja az MTL.

Nagy-Britannia egyik legfestőbb, félmillió lakosságú városába csak a tavalyi három nyári fesztiválra több mint 3 millióan érkeztek, a külföldi vendégek száma pedig évente átlagosan 1,75 millió volt 2015 és 2017 között. Skócia fővárosa ezrelt, London után, a második legnépesebb város volt Nagy-Britanniában, amelynek óvárosa 1995 óta az UNESCO Világörökség része. Az

Légyen az Órá az utca legszebb helyén! Kérlek megajánlj egy új épületet, szívesen látjuk a gyűjtést!

Hívj a kőrén szomszédjaid! Kérlek megajánlj egy új épületet, szívesen látjuk a gyűjtést!

Veszélyeztetett világörökségi helyszínek

A túlturistasodás okai

A túlturistasodás következményei

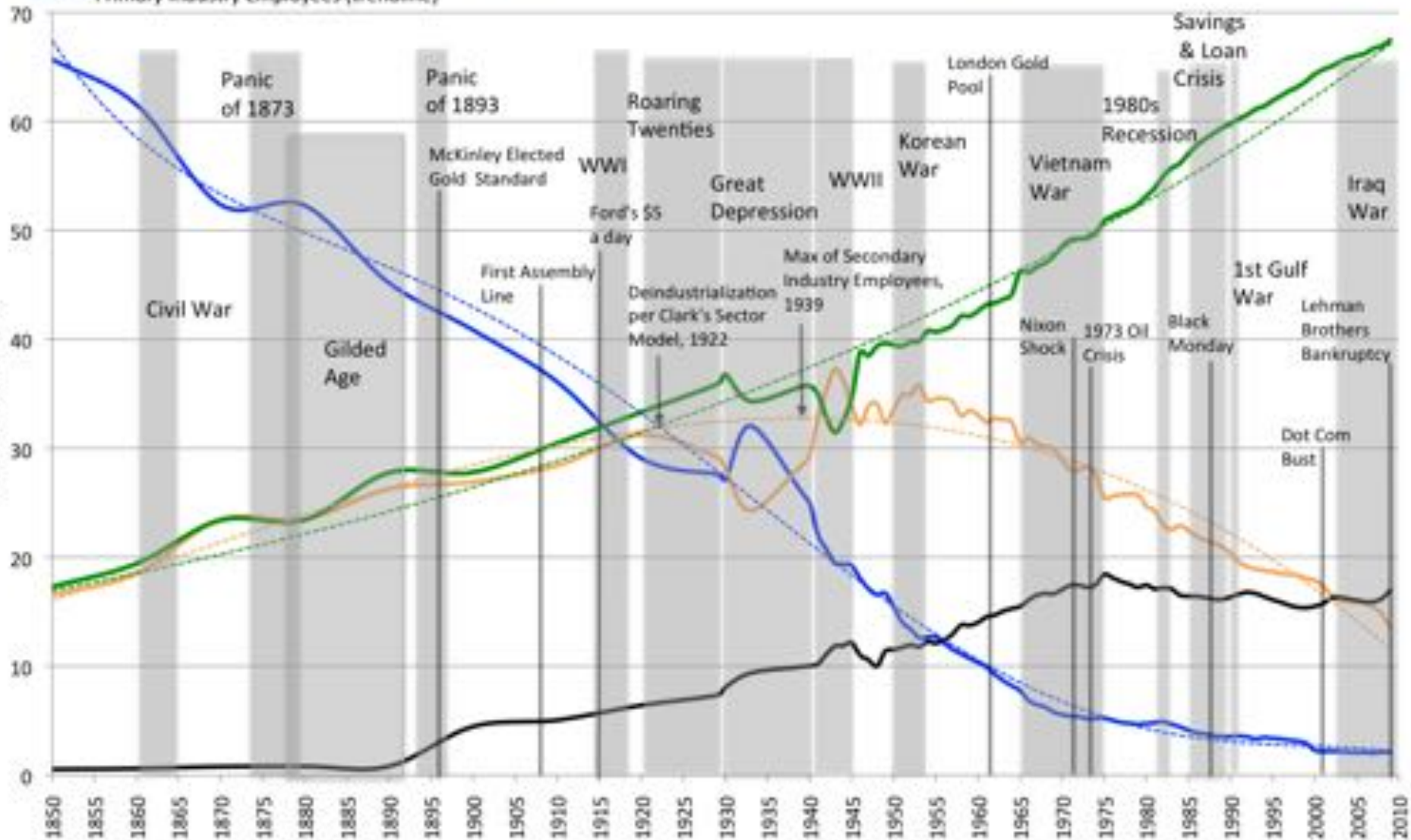

4. Kvaterner szektor

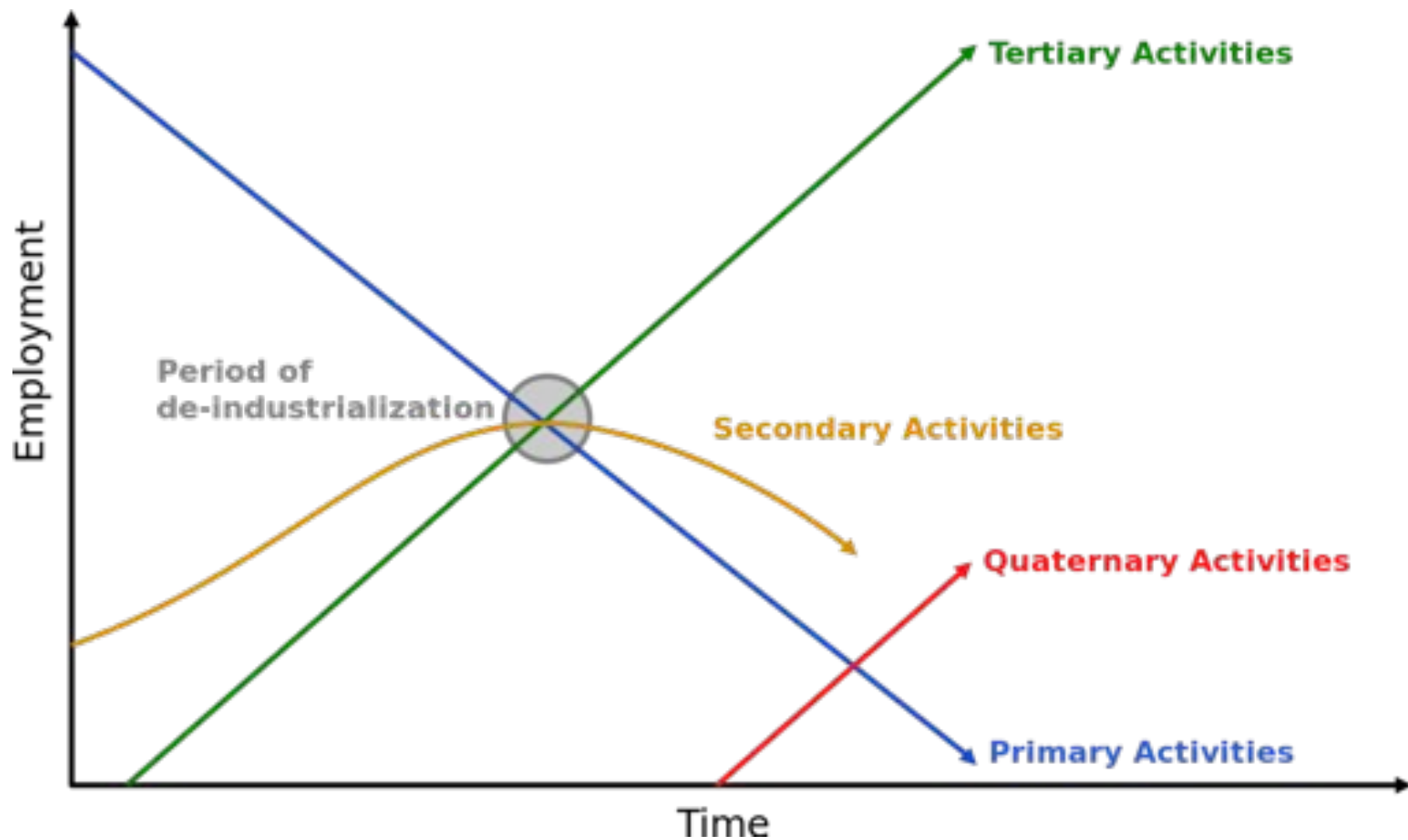
- Tudásalapú
- K+F
- Példák:
 - biotechnológia, géntechnológia
 - orvostudomány
 - szoftverfejlesztés, mesterséges intelligencia, információ gyűjtés, tárolás, felhasználás → információs társadalom

Clark's Sector Model, US

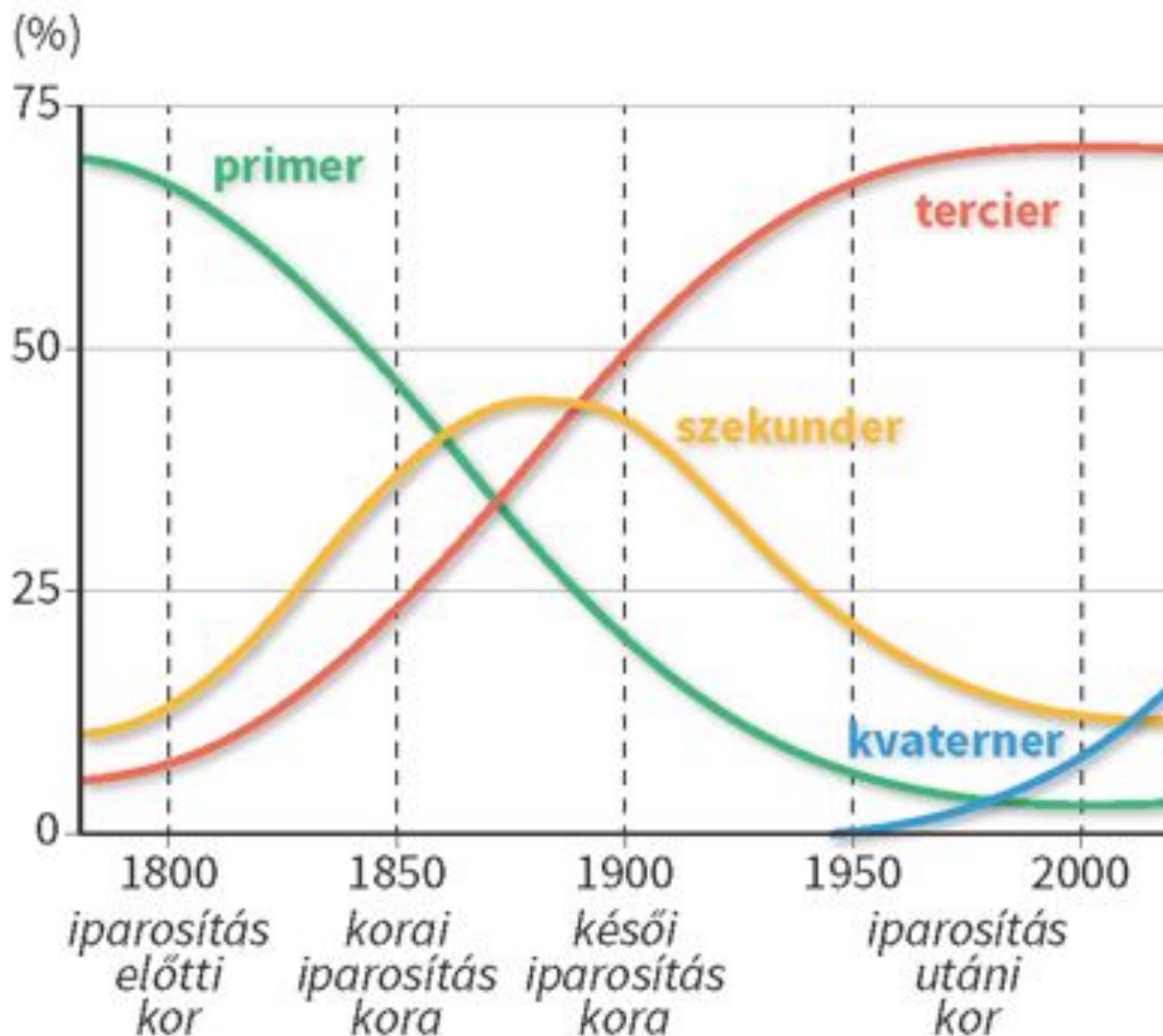
- Primary Industry Employees
- Government Employees
- Primary Industry Employees (trendline)
- Secondary Industry Employees
- Secondary Industry Employees (trendline)
- Tertiary Industry Employees
- Tertiary Industry Employees (trendline)

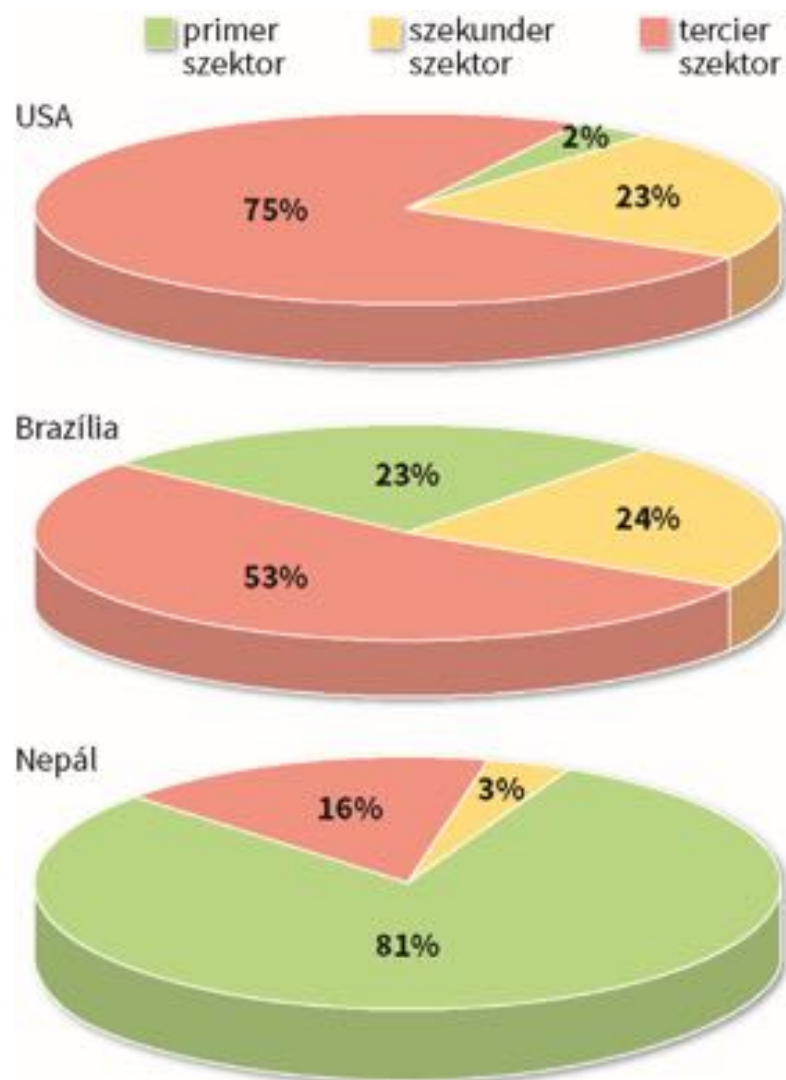
Szektormodell

A foglalkoztatási szerkezet átalakulása

Foglalkoztatási szerkezet (2016)

MAJOR SECTORS OF INDIAN ECONOMY

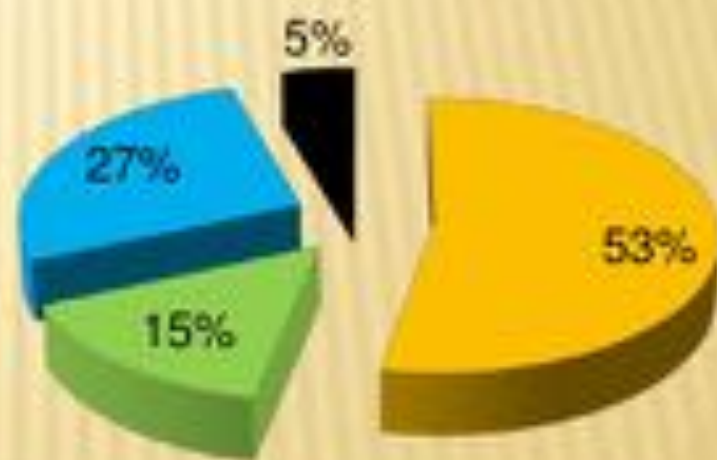
1990

Services Agriculture
Manufacturing IT

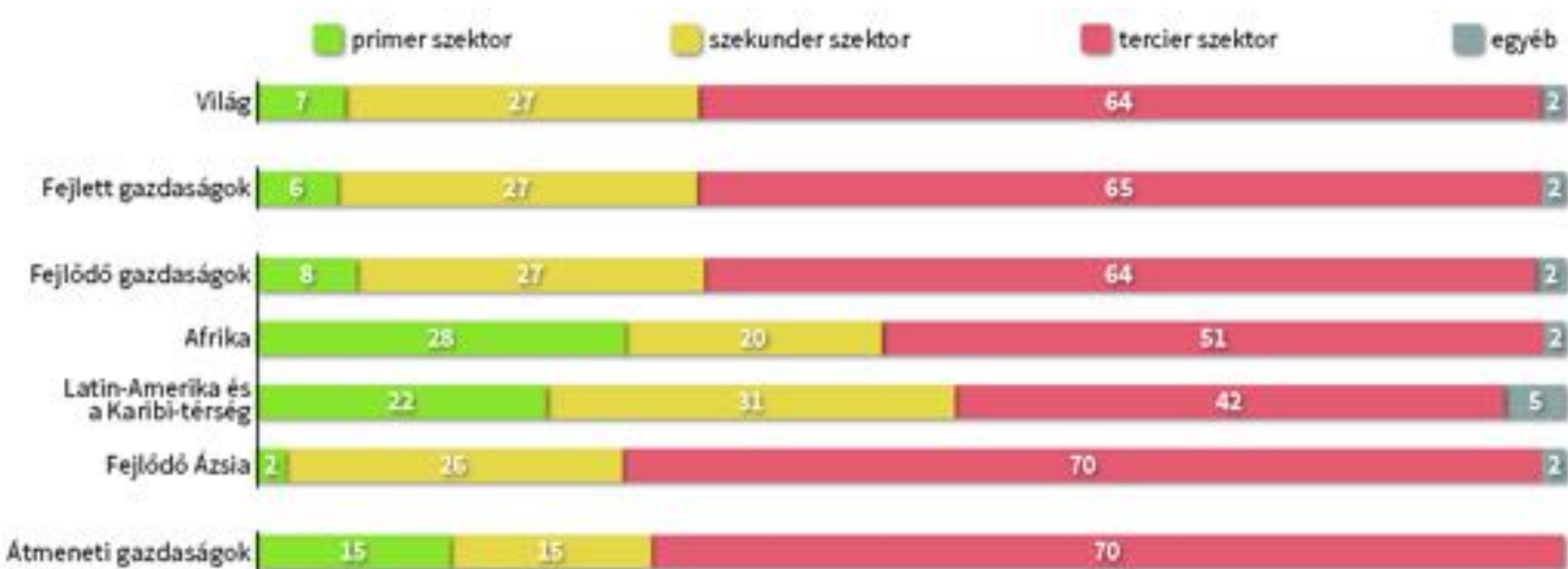

2011

Services Agriculture
Manufacturing IT

Működőtőke-befektetések szektoronként (2015)

Módszertani lehetőségek

Primer szektor

	2000	2005	2010	2015
Ausztrália	3,4	3,2	2,4	2,5
Burkina Faso	32,8	39,0	35,6	34,2
Kína	14,7	11,6	9,5	8,9
Magyarország	5,7	4,3	3,5	4,1
Niger	37,8	24,7	40,9	36,4
Hollandia	2,5	2,0	1,9	1,8

Szekunder szektor

	2000	2005	2010	2015
Ausztrália	26,8	26,8	27,1	25,6
Burkina Faso	21,5	18,0	23,0	20,2
Kína	45,5	47,0	46,4	40,9
Magyarország	31,7	31,4	30,1	31,9
Niger	17,8	15,4	15,6	17,6
Hollandia	24,7	24,0	22,1	20,0

Tercier szektor

	2000	2005	2010	2015
Ausztrália	69,8	70,1	70,5	71,9
Burkina Faso	45,7	43,0	41,4	45,6
Kína	39,8	41,3	44,1	50,2
Magyarország	62,6	64,3	66,4	64,0
Niger	44,4	59,9	43,5	37,3
Hollandia	72,8	74,0	76,0	78,2

1.1. táblázat. A szektorok szerepe a GDP előállításában

5. Kvinális

- Legmagasabb szintű döntéshozatal
- Felsővezetők (kormány, tudomány, egészségügy, média)

Fogalmak

- **Mikroökonómia:** piaci szereplők (fogyasztók, vállalatok), piac
- **Makroökonómia:** teljes nemzetgazdaság (árszínvonal, foglalkoztatás, munkanélküliség, GDP, GNI)

Gazdasági szektor

- **Makroökonómiai értelemben:** a gazdaság szereplőiből álló olyan csoport, amelynek hasonlóak az erőforrásai, a céljai és a gazdasági döntései: (háztartások, vállalkozások, állam, külföld)

A gazdaság szereplői

A makroökonómiában a **gazdaság szereplőit gazdasági szektornak** is nevezik.

Egy gazdasági szektorban

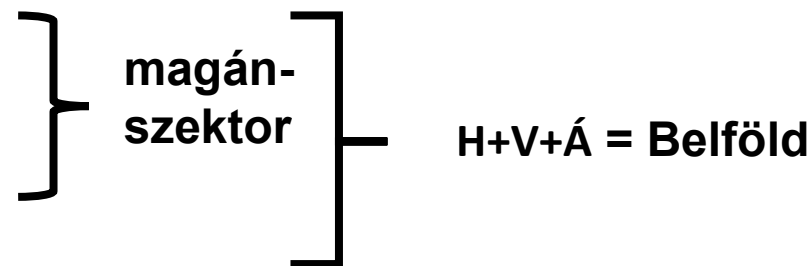
- **hasonló gazdasági céljaik** vannak,
- **azonos erőforrásokkal** rendelkeznek,
- **azonos jellegű gazdasági döntéseket** hoznak.

A gazdaság szereplői

A **fő csoportok** tagjai hasonlóan viselkednek, helyzetük hasonlít egymáshoz.

Ezek:

- Háztartások (H)
- Vállalatok (vállalkozások) (V)
- Állam (Á)
- Külföld (K) + bankszektor

A gazdaság szereplőinek kapcsolatrendszere

Makrogazdaság piacai

A gazdasági tranzakciók jelentős része a vegyes (modern) gazdaságokban a piacon keresztül megy végbe.

Makrogazdaság piacai:

- Árupiac
- Tőkepiac
- Munkapiac
- Pénzpiac